

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY w CHORZOWIE

41 – 500 Chorzów ul. Kazimierza Wielkiego 6

 psse.chorzow@sanepid.gov.pl

<https://www.gov.pl/web/psse-chorzow>

Chorzów, 2025-03-28

NS-HK.7011.1.38.2025

OCENA OBSZAROWA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA NA TERENIE CHORZOWA I ŚWIĘTOCHŁOWIC za rok 2024

1. Wykaz producentów wody zaopatrujących ludność

Za zbiorowe zaopatrzenie miast Chorzów i Świętochłowice w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi odpowiedzialne są Chorzowsko-Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Składowej 1 w Chorzowie oraz zaopatrujące część Świętochłowic Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Pokoju 13 w Rudzie Śląskiej. Dystrybucja wody odbywa się poprzez rozdzielczą sieć miejską stanowiącą własność Przedsiębiorstw. Producentem oraz hurtowym dostawcą wody jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów SA z siedzibą w Katowicach przy ul. Wojewódzkiej 19.

Ujęcia wód zlokalizowane są poza terenem nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie:

Strefa 1 - ujęcia w Miasteczku Śląskim (SUW Bibiela) i Świerklańcu (SUW Kozłowa Góra) - woda mieszana z przewagą wody głębinowej, obejmuje:

- Chorzów II (część),
- Świętochłowice: Centrum, Chropaczów, Piaśniki (część), Lipiny.

Strefa 2 - ujęcia Kobiernice, Czaniec, Goczałkowice – zbiornik Mikołów - woda mieszana z przewagą wody powierzchniowej, obejmuje:

- Chorzów: Batory, Klimzowiec, Centrum, Niedźwiedziniec,
- Świętochłowice: Centrum, Zgoda, Piaśniki (część).

Strefa 3 - ujęcia Kobiernice, Czaniec, Goczałkowice – zbiornik Murcki - woda mieszana z przewagą wody powierzchniowej, obejmuje:

- Chorzów: Stary, Maciejkowice, Chorzów II (część).

2. Informacje o wielkości produkcji

Roczne zapotrzebowanie na wodę dla poszczególnych miast, zgodnie z informacją Chorzowsko-Świętochłowickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w 2024 r., wynosiło:

Sekretariat PPIS

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 11

32 241 27 42 wew. 11

Kierownik Oddziału Nadzoru Sanitarnego

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 14

Sekcja Epidemiologii

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 21, 29

Punkt przyjmowania próbek

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 33

Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 19, 15, 27

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 17

Nadzór nad jakością wody

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 30

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 16, 31

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 18

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 26

Sekcja Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 20

Sekcja Ekonomiczna

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 22

Sekcja

Administracyjno-Techniczna

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 25

Sekcja Organizacji i Kadr

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 25

Stanowisko Pracy do Spraw Informatyki

32 241 24 94 ÷ 5 wew. 13

- Chorzów – **4 714 340 [m³/rok]**
- Świętochłowice – **1 756 380 [m³/rok]**

Natomiast, roczne zapotrzebowanie na wodę dla strefy zasilanej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej w 2024 r., wynosiło:

- Świętochłowice – **3 394,5 [m³/rok]**

3. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę

- Chorzów: **100 012 osób**
- Świętochłowice: **45 215 osób**

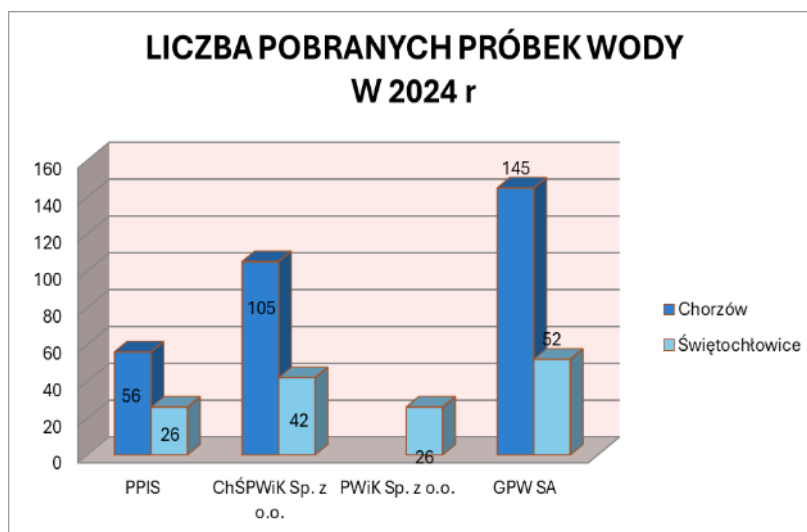
4. Jakość wody

Za jakość wody na nadzorowanym terenie odpowiedzialne są Chorzowsko-Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej oraz Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów SA. Podmioty te zobowiązane są do prowadzenia regularnej wewnętrznej kontroli jakości wody oraz do przekazywania wyników badań Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Chorzowie zgodnie z ustalonymi harmonogramami.

Wyniki badań jakości wody, pozwalają dokonać oceny jakości wody na całym terenie Chorzowa i Świętochłowic.

W oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) w 2024 r. pobrano **452 próbki** wody, celem określenia jej jakości i przydatności do spożycia przez ludzi, w tym:

- w ramach bieżącego nadzoru przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie – **82 próbki**;
- w ramach wewnętrznej kontroli realizowanej przez:
 - Chorzowsko-Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. – **147 próbek**;
 - Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej – **26 próbek**;
 - Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów SA – **197 próbek**.

Wykres 1. Liczba próbek wody pobranych w Chorzowie i Świętochłowicach w 2024 r.

5. Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody

W związku z przebudową wodociągu stalowego DN 800 od ul. Siemianowickiej do ul. Kluczborskiej w Chorzowie, kontrole wewnętrzne przeprowadzane przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów SA wykazywały cykliczne przekroczenia wartości parametrycznych dla żelaza w próbkach wody pobranych ze studni wodomierzowej Chorz/3 przy ul. Kluczborskiej. Przedsiębiorstwo podejmowało działania naprawcze m.in. płukania rurociągu, które charakteryzowały się niewielką skutecznością z uwagi na trwające prace remontowe. W dniu 15.07.2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chorzowie został poinformowany pisemnie przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów SA o gotowości wznowienia dostawy wody do punktu Chorz/3 przy ul. Kluczborskiej, co zostało potwierdzone raportem z badań – woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W II kwartale 2024 r., w związku z wystąpieniem awarii wodociągowej, w próbkach wody pobranych przez Chorzowsko-Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z przyłącza wodociągowego do budynku przy ul. Beskidzkiej 26, stwierdzono przekroczenia wartości parametrycznych dla parametrów fizykochemicznych (mętność, mangan) oraz mikrobiologicznych (*Escherichia coli*, bakterie gr. *Coli*, *Clostridium perfringens*) wody. Przedsiębiorstwo niezwłocznie podjęło decyzję o intensywnym płukaniu sieci wodociągowej oraz przyłącza w rejonie budynku przy ul. Beskidzkiej 26. Na podstawie sprawozdania z powyższych badań PPIS w Chorzowie stwierdził brak przydatności wody do spożycia przez ludzi w ww. budynku mieszkalnym. Chorzowsko-Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., poinformowało mieszkańców budynku o niezdatności wody do spożycia, do czasu uzyskania pozytywnych wyników badań wody oraz udostępniło do ich dyspozycji beczkowóz. Upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie pobrali próbki wody z przyłącza wodociągowego oraz studni magistralnej zasilającej ww. rejon (Chorz/29 – Rawa Chorzów). W pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń wartości parametrycznych dla parametrów fizykochemicznych oraz mikrobiologicznych, została wydana ocena stwierdzająca przydatność wody do spożycia przez ludzi.

6. Zgłoszone reakcje niepożądane związane ze spożyciem wody

W 2024 r. odnotowano 2 interwencje dotyczące pogorszonej jakości wody na nadzorowanym terenie:

- **Chorzów, ul. Nomiarki 4 i 6** – w związku z interwencją dotyczącą złej jakości wody, pobrano próbki wody do badań laboratoryjnych z instalacji wewnętrznej budynków oraz z przyłącza wodociągowego do budynków. W pobranych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych.
- **Chorzów, ul. Stalowa 35** – w związku z interwencją dotyczącą nieakceptowalnego zapachu wody przy ul. Stalowej 35, pobrano próbki wody do badań laboratoryjnych. W próbkach pobranych w budynku socjalno-administracyjnym stwierdzono nieakceptowalny zapach. Mając na uwadze bezpieczeństwo osób korzystających z wody, pobrano próbki, w celu poszerzenia zakresu badań jakości fizykochemicznej wody. Ponowny pobór wykazał przekroczenia wartości parametrycznej dla benzenu oraz duże ilości toluenu i sumy ksylenów. W związku z powyższym stwierdzono, że woda w ww. punktach nie nadaje się do spożycia przez ludzi. Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chorzowie wydał dwie decyzje administracyjne nakazujące doprowadzić parametry fizykochemiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie obecności

benzenu w budynkach przy ul. Stalowej w Chorzowie do stanu do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Ze względu na trwające prace, polegające na wymianie instalacji wodociągowej wraz z przyłączami, na wnioski Stron prolongowano termin wykonania ww. decyzji na I kwartał 2025 r.

7. Wpływ przekroczonych wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody na zdrowie konsumentów

A. Parametry mikrobiologiczne

Bakteria E. coli, czyli pałeczka okrężnicy, to niegroźna bakteria, która wchodzi w skład fizjologicznej flory jelitowej ludzi i zwierząt. Jest nieszkodliwa w jelicie, jednak może wywoływać choroby innych narządów. W jelicie pełni kilka pożytecznych funkcji – bierze udział w produkcji witamin z grupy B i K, uczestniczy też w rozkładzie pokarmu. W określonych sytuacjach może wywoływać choroby i infekcje, najczęściej układu pokarmowego, objawiające się biegunką i podwyższoną temperaturą. Z dużą częstotliwością atakuje układ moczowy. Bakteria E. coli to drugi po paciorkowcu *Streptococcus agalactiae* czynnik etiologiczny zapalenia opon mózgowych u noworodków.

Bakterie grupy coli (total coliforms) są grupą mikroorganizmów powszechnie występującą w środowisku naturalnym, w tym w wodach, w glebie, w materiale roślinnym oraz w przewodzie pokarmowym ludzi i zwierząt stałocieplnych. Większość bakterii grupy coli to bakterie heterotroficzne. Wykrywane w wodzie mogą być zarówno pochodzenia kałowego jak i środowiskowego. Niektóre z nich namnażają się w wodzie, glebie i materiale roślinnym. Grupa ta nie może bezpośrednio służyć za wskaźnik kałowego zanieczyszczenia wody, może jednak, analogicznie jak ogólna liczba mikroorganizmów, stanowić kryterium oceny czystości systemów dystrybucji wody, w tym świadczyć o odradzaniu się populacji mikroorganizmów i możliwym tworzeniu się biofilmu w systemach dystrybucji wody uprzednio poddanych dezynfekcji.

Bakterie z rodzaju **Clostridium perfringens** są szeroko rozpowszechnione w środowisku. Większość gatunków jest drobnoustrojami saprofitycznymi, tylko niektóre są chorobotwórcze dla człowieka i zwierząt, zwłaszcza w warunkach beztlenowych, które sprzyjają ich rozwojowi. Bakterie z rodzaju *Clostridium* bytują u ludzi m.in. w przewodzie pokarmowym. W umiarkowanych ilościach wchodzi w skład prawidłowej flory bakteryjnej okrężnicy. Ponadto, drobnoustroje te powszechnie występują w glebie. Z racji wytwarzania enterotoksyn *Clostridium perfringens* stanowi przyczynę częstych zatruc pokarmowych. Zatrucie najczęściej wywołują szczepy wytwarzające toksynę typu A, która pobudza wydzielanie soku jelitowego w jelicie cienkim.

B. Parametry fizykochemiczne

Podwyższone wartości parametryczne dla **żelaza** występują przede wszystkim w wodach podziemnych, w których głównym ich źródłem są substancje mineralne, obecne w utworach geologicznych. Duża zawartość żelaza wywołuje wzrost mętności wody, zmianę barwy oraz pogarsza jej walory smakowe (metaliczny posmak) i pomimo, iż nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi, wymaga podejmowania działań naprawczych.

Mangan występujący w wodzie najczęściej jest pochodzenia naturalnego. Przedostaje się do wód podziemnych poprzez proces rozpuszczania skał w obecności jonów siarczanowych oraz tworzenie kompleksów z materią organiczną. Wysokie stężenie manganu w wodzie może być również skutkiem zanieczyszczeń przemysłowych odprowadzanych do wód powierzchniowych lub pochodzić z gruntów, obumarłych części roślin. W większości przypadków mangan współwystępuje z żelazem. Wysokie stężenie manganu w wodzie przyczynia się do pogorszenia jej właściwości organoleptycznych.

Wzrost **mętności** wody może być spowodowany obecnością w niej gliny, ilów, związków żelaza, manganu, substancji humusowych i mikroorganizmów. Widoczne zmętnienie wody wpływa na akceptowalność wody przez konsumentów. Ponadnormatywna mętność wody nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi, natomiast może ona wskazywać na zakłócenia w procesie uzdatniania wody i obecność zanieczyszczeń, które mogą mieć wpływ na zdrowie.

Benzen to węglowodór aromatyczny występujący powszechnie w środowisku, znaczne jego ilości powstają w wyniku procesów przemysłowych. To ciecz wykazująca działanie neurotoksyczne, sprzyja rozwojowi nowotworów i może powodować zatrucia. Stanowi znaczne zagrożenie dla ludzkiego zdrowia, działa toksycznie a organizm z łatwością go absorbuje. Główne zagrożenia związane z działaniem benzenu na człowieka to **właściwości rakotwórcze, mutagenne oraz ryzyko zatrucia**. Substancja w postaci cieczy lub pary drażni oczy i skórę, a w przypadku dostania się do organizmu może wywoływać ostre i niebezpieczne objawy.

Toluen to organiczny związek chemiczny z grupy węglowodorów aromatycznych, stosowany często jako rozpuszczalnik organiczny. Pomimo znacznie mniejszej toksyczności od benzenu, toluen jest szkodliwy dla układu oddechowego, krwionośnego, rozrodczego, nerwowego i immunologicznego, nerek i wątroby. Krytycznym narządem dla działania toluenu jest jednak układ nerwowy, ponieważ wykazuje on wysokie powinowactwo do tkanek bogatych w lipidy, w których, jako związek niepolarny, jest rozpuszczalny.

Ksylene to organiczne związki chemiczne z grupy węglowodorów aromatycznych, dimetylowe pochodne benzenu. Stosowane są głównie jako wysokowrzące rozpuszczalniki organiczne. Ciekłe ksylene mają miejscowe działanie drażniące, wywołują podrażnienie spojówek i ich zaczerwienienie; mogą spowodować uszkodzenie rogówki. Drogą pokarmową ksylene powodują bóle brzucha, wymioty z ryzykiem zachłyśnięcia i zachłystowego zapalenia płuc. Następstwem mogą być zaburzenia funkcji wątroby i nerek.

Przekroczenia powyższych wartości parametrycznych dla parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych w 2024 r. miały charakter incydentalny i nie stanowiły bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi. Przekroczenia fizykochemiczne benzenu, toluenu i ksylene mają charakter lokalny i dotyczą tylko dwóch budynków przy ul. Stalowej w Chorzowie w których prowadzona jest działalność gospodarcza.

8. Prowadzone postępowania administracyjne w zakresie jakości wody

W 2024 r. prowadzono dwa postępowania administracyjnych w zakresie jakości wody wodociągowej przeznaczonej do spożycia. Wydano dwie decyzje administracyjne nakazujące doprowadzić parametry fizykochemiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie obecności benzenu w budynkach przy ul. Stalowej w Chorzowie, do stanu do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r.

w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).
Na wnioski Stron prolongowano termin wykonania ww. decyzji na I kwartał 2025 r.

9. Działania naprawcze prowadzone przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne

Przedsiębiorstwa wodociągowe każdorazowo informują o zdarzeniach mogących mieć wpływ na pogorszenie jakości wody m.in. poprzez dzienny raport dyspozytora, zawiadomienie o ograniczeniu w dostawie wody oraz zawiadomienie o czasowym wyłączeniu odcinka sieci.

Mając na uwadze powyższe, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chorzowie, w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) wydał ocenę o przydatności wody do spożycia na terenie miast Chorzów i Świętochłowice.

Z poważaniem

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Chorzowie
mgr Aneta Szczęśniak
/dokument podpisany elektronicznie/
2025-03-28

NS-HK aa
DP